

негативних інформаційно-психологічні впливів та факторів. Медіакомпетентність військовослужбовця - це здатність ефективно здійснювати свою професійну діяльність, активно використовуючи традиційні та нові медіа ресурси та технології.

Формуванню медіакомпетентності необхідно приділяти значну увагу в процесі навчання в закладах вищої військової освіти. Так, поряд з професійними компетентностями доцільно розвивати такі вміння та навички як (згідно з С.Дж. Береном, А. Федоровим тощо):

здатність і готовність сприймати і розуміти зміст медіатекстів, незалежно від їх складності, вміння «фільтрувати» інформацію;

розуміти силу впливу медіатекстів на суспільство;

здатність розрізнати емоційну й аргументовану реакцію при сприйманні інформації;

розвивати компетентне припущення про зміст медіатексту;

здатність сприймати медіатексти критично, незалежно від того, наскільки є впливовими їх джерела.

Викладання медіаграмотності чи хоча б запровадження окремих її елементів сприятиме забезпеченню всебічної підготовки курсантів до ефективної взаємодії із сучасною системою медіа, формування у них медіакомпетентностей відповідно до їхніх індивідуальних особливостей та професійного спрямування. Щоб ефективно долати негативні інформаційно-психологічні фактори курсантам варто вміти відрізнити достовірну інформацію від фейкової, а також розуміти необхідність протидії інформаційній війні.

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ТА ЧЛЕНІВ ЇХ СІМЕЙ

*Гаймур К.С., кандидат економічних наук,
Харківський національний університет Повітряних Сил ім. Івана
Кожедуба*

Аналізуючи норми Конституції України стосовно визначення поняття та сутності правової роботи взагалі, хотілося б зазначити, що Україна, проголосивши себе правовою державою, якою вона на сьогодні не є, перш за все взяла на себе дуже відповідальні обов'язки і фактично поставила перед всіма державними органами, в тому числі і Збройними Силами України завдання щодо досягнення та реалізації принципу верховенства права в усіх сферах суспільного життя і зокрема у сфері будівництва, розвитку та життєдіяльності Збройних Сил України. Відповідно до статті 8 Конституції України в Україні

визначається і діє принцип верховенства права, який тісно пов'язаний з реалізацією принципу законності, правопорядку та дисципліни. Згідно з Конституцією України правовий порядок в Україні ґрунтується на засадах, відповідно до яких ніхто не може бути примушений робити те, що не передбачено законодавством. Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові, службові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України. Але, без визначення таких понять як законність, правопорядок та дисципліна (військова дисципліна), як важливих невід'ємних складових компонентів і принципів правової роботи, зрозуміти поняття та сутність правової роботи уявляється неможливим. Принцип законності включають в себе: верховенство закону відносно всіх інших нормативно-правових актів; єдність розуміння і застосування законності; реальність законності; всебічне забезпечення охорони прав і інтересів суб'єктів права; боротьба з правопорушеннями та неминуча відповідальність за їх вчинення; своєчасність і правильність розгляду скарг (звернень) і швидке реагування на них; нагляд і контроль за дотриманням законності; взаємозв'язок законності, доцільності, справедливості, загальної та правової культури військовослужбовців, демократії. Правопорядок – це стан, при якому правові норми, закріплені в законодавстві, реально реалізуються в системі суспільних відносин. Результатом законності визнають встановлення в суспільному житті правопорядку. Це безпосередньо стосується і Збройних Сил України.

Законність – це принцип панування права і закону, а правопорядок – це результат впровадження норм правових законів (норм права) у повсякденне життя, але за умов законності. Відповідно до вимог статті 1 Дисциплінарного статуту Збройних Сил України.

Військова дисципліна – це бездоганне і неухильне додержання всіма військовослужбовцями порядку і правил, встановлених військовими статутами та іншим законодавством (у тому числі військовим) України. Військова дисципліна ґрунтується на усвідомленні військовослужбовцями свого військового обов'язку, відповідальності за захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України, на їх вірності Військовій присязі.

Специфікою у здійсненні правової роботи у Збройних Силах України є і те, що відносно військовослужбовців існують певні обмеження у реалізації їх конституційних прав і свобод: військовослужбовці зупиняють членство у політичних партіях та професійних спілках на період військової служби, але можуть бути членами громадських організацій, за винятком організацій, статутні положення яких суперечать засадам діяльності Збройних Сил України,

і можуть брати участь в їх роботі у вільний від обов'язків військової служби час, коли вони вважаються такими, що не виконують обов'язків військової служби;

Збройних Сил України зупиняють членство у політичних партіях на період роботи у Збройних Силах України; організація військовослужбовцями та працівниками Збройних Сил України страйків і участь в їх проведенні не допускаються; військовослужбовці та працівники Збройних Сил України можуть бути обмежені у свободі пересування, вільному виборі місця проживання та праві вільно залишати територію України, праві на збирання, використання і поширення інформації відповідно до закону; заборона займатися підприємницькою діяльністю; особливий порядок притягнення військовослужбовців до дисциплінарної, адміністративної, матеріальної та кримінальної відповідальності. Тому, з метою забезпечення прав і свобод підлеглих військовослужбовців командири (начальники) зобов'язані: виносити рішення і видавати накази відповідно до вимог законодавства та виключно в інтересах служби; подавати приклад бездоганної поведінки, неухильного дотримання законів, статутів Збройних Сил України; бути ввічливими і справедливими, виявляти чуйність та увагу у ставленні до підлеглих, не допускати неповаги у стосунках з ними та не принижувати їх честь та гідність; поєднувати вимогливість і принциповість, створювати умови для зміцнення здоров'я підлеглих та їх фізичного розвитку; розуміти та знати потреби підлеглих, турбуватися про військовослужбовців, які перебувають на лікуванні у медичних закладах; дбати про забезпечення військовослужбовців та членів їх сімей житловими приміщеннями; контролювати повноту видачі належного їм матеріального забезпечення та його якість.

Це накладає безперечно певну специфіку і на організації правової роботи у Збройних Силах України. Специфічний характер і призначення Збройних Сил України визначає необхідність детальної правової регламентації практично всіх сторін життя і діяльності Збройних Сил і відповідну специфіку правової роботи в умовах забезпечення діяльності цього військового формування держави. Гарантією законності, правопорядку та військової дисципліни в умовах Збройних Сил України виступає системна, упорядкована, планова, послідовна та ефективна правова робота, яка у системі заходів забезпечення законності у Збройних Силах України посідає основне (центральне) місце і складається із наступних складових правових інституцій: правового забезпечення; правової допомоги; правового виховання (у формах правової підготовки, правової (юридичної) освіти, правового інформування, правової практики).

Правова робота у Збройних Силах України – це комплекс запланованих, системних та систематичних, взаємоузгоджених та поєднаних між собою організаційно-правових заходів та засобів, що здійснюються органами військового управління, військового командування, їх юридичними, фінансово-економічними та іншими службами, командирами (начальниками) та штабами всіх рівнів, органами з гуманітарних питань, спрямований на дотримання, виконання, використання та застосування в повсякденній життєдіяльності військ (сил) вимог законодавства України, наказів і директив Міністра оборони України, начальника Генерального штабу – Головнокомандувача Збройних Сил України, інших військових службових осіб направлених на зміцнення законності, правопорядку, військової та трудової дисципліни з метою успішного виконання завдань бойової підготовки і підтримання високої бойової та мобілізаційної готовності військ (сил), захисту прав і законних інтересів органів військового управління, об'єднань, з'єднань, військових частин, військових навчальних закладів, установ, організацій, а також військовослужбовців та членів їх сімей, державних службовців і працівників Збройних Сил України з питань їхньої службової діяльності (авторське визначення). Це поняття можна розглядати у широкому і вузькому значенні. Тобто включати у здійснення правової роботи і правове забезпечення і правове виховання із всіма притаманними йому формами. Так, у одних випадках вона розглядається як діяльність органів військового управління, їх службових осіб, фахівців юридичної служби, всіх військовослужбовців щодо точного забезпечення законності, військової дисципліни, найбільш повної реалізації прав та виконання покладених обов'язків, захисту інтересів органів військового управління за допомогою та з використанням правових засобів.

Важливо розуміти, що мова йде про функціонування цілої системи правових засобів: юридичних норм; заснованих на них правовідносин; тлумаченні юридичних норм; юридичної техніки. Правова робота в цьому значенні відображається у включенні механізму правового впливу та регулювання до вирішення управлінських задач, у приведенні та підтриманні цього механізму в активному стані.

Підсумовуючи можна сказати, що в останні роки сфера соціального забезпечення військовослужбовців зазнає певних змін, але такі зміни скоріше стосуються кількісної площини. Слід зауважити, що значна кількість прийнятих нормативно-правових актів у сфері соціального забезпечення військовослужбовців не зовсім відповідає рівню життя сьогодні та тим затратам (моральним, духовним,

психічним, психологічним, фізичним), які військовослужбовці віддають, захищаючи свою Батьківщину від зовнішнього агресора.

Крім того, для покращення соціального становища та зацікавленості у військовій службі необхідно удосконалити соціальний захист військовослужбовців із урахуванням досвіду країн-членів організації НАТО. За наслідками порівняльного аналізу соціального забезпечення українських військовослужбовців із соціальними нормами особового складу збройних сил країн-членів НАТО переконливо доводить, що на відміну від Збройних Сил України, соціальні гарантії військовослужбовців держав Північноатлантичного альянсу перебувають на рівні, який може забезпечити належне існування особистості з урахуванням необхідних потреб її соціально-культурного розвитку. Також у більшості країн світу з високим рівнем економічного розвитку термін «соціальний захист» стосується цілого комплексу державних заходів, спрямованих на надання матеріальної допомоги військовослужбовцям, які перебувають на пенсії, захворіли, зазнали поранень чи втратили працездатність.

Отже, саме тому обов'язком держави є створення та розроблення дієвого фінансового механізму соціального забезпечення військовослужбовців з метою своєчасного визначення потреб та гарантування повноцінного захисту військовослужбовців Збройних Сил України на сучасному етапі розвитку нашої держави.

Література:

1. Сайнецький О. П. Зміст та особливості соціального забезпечення військовослужбовців як правового явища / О.П. Сайнецький // Митна справа, 2013. – № 5 (89). – С. 204-209.
2. Пасіка С.П. Адміністративно-правове регулювання соціального забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юридичних наук: спец. 12.00.07 адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право / С.П. Пасіка. – Запоріжжя. – 2011. – 21 с.
3. Шишлок М.О. Матеріальне забезпечення у зв'язку з необхідністю компенсації окремих видатків як додатковий вид соціального захисту військовослужбовців / М.О. Шишлок // Трудове законодавство : шляхи реформування. – 2013. – С. 281-283.
4. Закон України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» від 20.12.1991 р., № 2011. – XII.»